

Sekkumise nimetus: YAM

Kokkuvõtte koostaja: Kadi Kallavus

Kuupäev: 07.02.2022

Tõendatuse astme hinnang

	Uuringukavand	Nihke tõenäosus	Tõenduse ebakõla	Tõenduse kaudsus	Tõenduse ebatäpsus	Muud kaalutlused
Uuringute arv ja viide allika(te)le	juhuslikustatud kontrolluuring/ kohortuuring/ juhtkontrolluuring/ läbilõikeline uuring/muu (täpsusta)	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	kirjeldus või puuduvad

Esmased enesetapukatsed (*incidence suicide attempts*) (peamine tulemusnäitaja) (järelhindamine 12 kuu pärast)

1, Wasserman 2015	klaster-juhuslikustatud kontrolluuring	väga suur	väike	väike	väike	puuduvad
-------------------	--	-----------	-------	-------	-------	----------

	Uuritavate arv			Mõju	Tõendatuse aste	Tulemusnäitaja
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Sekkumine	Võrdlus(-tegevus)	Suhteline	Absoluutne	kõrge/mõõdukas/ madal/väga madal	olulisus
			(95% CI)	(95% CI)		
1, Wasserman 2015	14/1987 (0,70%)	14/1987 (0,70%)	OR = 0,45 (0,24-0,85); p = 0,014		Madal	

Tõendatuse astme hinnang							
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuringukavand	Nihke tõenäosus	Tõenduse ebakõla	Tõenduse kausus	Tõenduse ebatäpsus	Muud kaalutlused	
	juhuslikustatud kontrolluuring/ kohortuuring/ juhtkontrolluuring/läbilõikeline uuring/muu (täpsusta)	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	kirjeldus või puuduvad	
Korduvad enesetapukatset (järelhindamine 12 kuu pärast)							
1, Barzilay 2019	klaster-juhuslikustatud kontrolluuring	väga suur	väike	väike	suur	puuduvad	
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuritavate arv		Suhteline		Mõju	Tõendatuse aste	Tulemusnäitaja
	Sekkumine	Võrdlus(-tegevus)	(95% CI)		Absoluutne		olulisus
			(95% CI)		(95% CI)	kõrge/ mõõdukas/ madal/väga madal	
1, Barzilay 2019	OR = 0,45 (0,24-0,85); p = 0,014		Selles uuringus võõreldi SEYLE uuringu andmete peal kahe erineva mudeli ennustusi 12 kuu jooksul tehtud enesetapukatsete kohta. Need olid järgmised: (a) inimestevaheline teooria (interpersonal theory ehk IPTS) ja (b) kahe raja mudel (a two-pathway model). Uuringu üks eesmärke oli hinnata sekkumise mõju enesetapukatsete ja enesetapumõtete vähenemisele. Uuriti SEYLE uuringus (Wassermann 2015) YAM sekkumises osalenud 8972 õpilase andmeid (valdavalt 15aastased), kes olid osalenud 12. kuu järelhindamisel. Leiti, et YAMi sekkumine vähendas statistiliselt oluliselt ($\chi^2_{(1)} = 3,92$, $p = 0,048$) korduvate enesetapukatsete (vs. enesetapukatsete mitte raporteerinutega) seost baasuuringus raporteeritud enesevigastamise ja enesetapumõtete omavahelise seosega. See tähendab, et kui baasuuringus raporteeriti enesetapumõtteid, siis see ei suureanud enesevigastamise riski, mis on seotud korduvate enesetapukatsetega. Lisaks leiti, et YAMi sekkumises osalemine vähendas riskikäitumise ja korduva enesetapukatse seose tõenäosust 12 kuu möödudes programmi algusest ($\chi^2_{(1)} = 7,56$, $p = 0,006$). See tähendab, et Kui YAM sekkumise alguses (<i>baseline</i>) raporteeris õpilane riskikäitumist/enesevigastamist, siis olles sekkumises osalenud, oli 12 kuu möödudes väiksem tõenäosus, et õpilane sooritab enesetapukatse.			väga madal	

Tõendatuse astme hinnang						
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuringukavand	Nihke tõenäosus	Tõenduse ebakõla	Tõenduse kaudsus	Tõenduse ebatäpsus	Muud kaalutlused
	juhuslikustatud kontrolluuring/ kohortuuring/ juhtkontrolluuring/läbilõikeline uuring/muu (täpsusta)	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	kirjeldus või puuduvad
Tugevad enesetapumõtted (järelhindamine 12 kuu pärast)						
1, Wasserman 2015	klaster-juhuslikustatud kontrolluuring	väga suur	väike	väike	väike	puuduvad
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuritavate arv		Mõju		Tõendatuse aste	Tulemusnäitaja olulisus
	Sekkumine	Võrdlus(-tegevus)	Suhteline			
			(95% CI)		(95% CI)	kõrge/ mõõdukas/ madal/väga madal
1, Wasserman 2015	15/1991 (0,75%)	31/2261 (1,4%)	OR = 0,50 (0,27-0,92); p = 0,025			madal

Tõendatuse astme hinnang

Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuringukavand	Nihke tõenäosus	Tõenduse ebakõla	Tõenduse kaudsus	Tõenduse ebatäpsus	Muud kaalutlused
	juhuslikustatud kontrolluuring/ kohortuuring/ juhtkontrolluuring/läbilõikeline uuring/muu (täpsusta)	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	kirjeldus või puuduvad
Enesetapumõtted (<i>suicidal ideation</i>), peamine tulemusnäitaja, (järelhindamine 3 ja 6 kuu pärast)						
1, McGillivray 2021	kontrollrühmata, enne ja pärast sekkumist tehtud mõõtmistega (uncontrolled, pretest/post-test design)	väga suur	väike	väike	väike	puuduvad

Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuritavate arv		Mõju	Absoluutne	Tõendatuse aste	Tulemusnäitaja
	Sekumine	Võrdlus(-tegevus)	Suhteline		kõrge/mõõdukas/madal/väga madal	olulisus
			(95% CI)	(95% CI)		
1, McGillivray 2021	<p>YAM sekumine oli üks suurema uuringu (LifeSpan) osa Austraalias New South Walesis. Kokku 18 kooli (23,7%) nõustus osalema, kus käis kokku 2858 õpilast, kellest 19,4% (N = 556) õpilasele andsid vanemad loa uuringus osalemiseks ning kes osalesid algse uuringus. Nendest 327 vastasid 3. kuu järelhindamise küsitluse ja 203 (36%) 6. kuu järelhindamise küsitluse.</p> <p>Baastasemel vastasid enesetapumõtete küsimustikule kokku 552 (556-st) osalejat. Osalejate osakaal, kes teatasid enesetapumõtetest (kogukoor > 4), vähenes algtasemest (n = 285, 51,6%) 3. kuu järelhindamisesel (n = 125, 38,6%) ja 6. kuu järelhindamisel (n = 130, 39,9%).</p> <p>Enesetapumõtete skooride muutus aja jooksul oli statistiliselt oluline, $F(2, 329,36) = 8,45, p < 0,001$. Keskmine enesetapumõtete skoor vähenes võrreldes algse hindamisega (M = 6,60, SD = 4,19): 3. kuul pärast sekumist (M= 5,69, SD= 3,17), $p < 0,001, d = 0,22$ ja 6. kuul pärast sekumist (M = 5,87, SD = 3,44), $p < 0,001, d = 0,17$. Samas ei olnud muutus oluline 3. kuu ja 6. kuu võrdluses.</p> <p>Rohkem kui 1/5 õpilastest, kes osalesid sekumisel ja baastasemel raporteerisid enesetapumõtteid, ei raporteerinud enam enesetapumõtteid 6. kuu järelhindamisel.</p> <p>Probleemid/mõtted: Järeluuringu küsimuste täitmine oli oluliselt seotud küsitluse meetodiga - veebis täideti rohkem kui paberil. Kõigist 7 tulemusnäitajast olid olulised 3: peamine tulemusnäitaja: severity of suicidal ideation baastasemest, 3. ja 6. kuu järelhindamiseni (OLULINE). Teised tulemusnäitajad: eneseraporteeritud enesetapukatsed, depressiooni raskusaste (depression severity) (OLULINE, abiotsimise kavatsused (help-seeking intentions) (OLULINE), abiotsimine (help-seeking behaviours), suicide literacy, enesetapuga seotud stigma (suicide stigma).</p>			väga madal		

Tõendatuse astme hinnang						
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuringukavand	Nihke tõenäosus	Tõenduse ebakõla	Tõenduse kaudsus	Tõenduse ebatäpsus	Muud kaalutlused
	juhuslikustatud kontrolluuring/ kohortuuring/ juhtkontrolluuring/läbilõikeline uuring/muu (täpsusta)	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	kirjeldus või puuduvad
Toimetulekustrateegiate (<i>coping strategies</i>) seos enesetapumõtetega (järelhindamine 12 kuu pärast)						
1, Kahn 2020	klaster-juhuslikustatud kontrolluuring	väga suur	väike	väike	suur	puuduvad
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuritavate arv		Mõju		Tõendatuse aste	Tulemusnäitaja
	Sekkumine	Võrdlus(-tegevus)	Suhteline			Absoluutne
			(95% CI)		(95% CI)	kõrge/ mõõdukas/ madal/väga madal
1, Kahn 2020	SEYLE uuringu YAM sekkumises osalenud õpilased: sekkumisrühmas 1693, kontrollrühmas (minimaalse sekkumise rühmas) 1909 õpilast (keskmine vanus 14,9 aastat). Taheti teada YAM sekkumise mõju psühholoogilisi mehhanisme. Analüüsi kaasati viis toimetulekustrateegiat (LEARN, HELP-SEEKING, SPORTS, ARTS, FIGHT). Eesmärk oli uurida erinevate toimetulekustrateegiate seost enesetapumõtetega. Selgus, et toimetulekustrateegiad mängivad enesetapumõtete osas olulist rolli. Tulemused näitasid, et YAM toimib olenemata kasutatavatest toimetulekustrateegiatest. YAM on eriti tõhus õpilastele, kes ei kasuta piisavalt adaptiivseid toimetulekustrateegiaid, nagu LEARN ja HELP-SEEKING, või mittekohased (maladaptive) toimetulekustrateegiaid, nagu ARTS ja FIGHT. YAM-i sekkumise suur osa on sotsialiseerumine (koostöö, suhtlemine teiste õpilastega) ning see näib mängivat sekkumise mõju osas suurt rolli.					väga madal

Tõendatuse astme hinnang						
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuringukavand	Nihke tõenäosus	Tõenduse ebakõla	Tõenduse kaudsus	Tõenduse ebatäpsus	Muud kaalutlused
	juhuslikustatud kontrolluuring/ kohortuuring/ juhtkontrolluuring/läbilõikeline uuring/muu (täpsusta)	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	kirjeldus või puuduvad
Depressiooni raskusaste (<i>depression severity</i>); (järelhindamine 3 ja 6 kuu pärast)						
1, McGillivray 2021	kontrollrühmata, enne ja pärast sekkumist tehtud mõõtmistega (uncontrolled, pretest/post-test design)	väga suur	väike	väike	väike	puuduvad
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuritavate arv		Mõju		Tõendatuse aste	Tulemusnäitaja
	Sekkumine	Võrdlus(-tegevus)	Suhteline			
			(95% CI)		(95% CI)	kõrge/ mõõdukas/ madal/väga madal
1, McGillivray 2021	Depressiooni skoori muutus ajas oli statistiliselt oluline: $F(2; 355,82) = 10,97, p < 0,001$. Oluline muutus toimus algse hindamise ($M = 6,91, SD = 5,87$) ja 3. kuu järelhindamise võrdluses ($M = 5,85, SD = 5,44$), $p < 0,001, d = 0,18$. Samuti toimus oluline muutus algse hindamine ja 6. kuu järelhindamise võrdluses ($M = 6,04, SD = 5,68$), $p < 0,001, d = 0,15$. Samas ei olnud muutus oluline 3. kuu ja 6. kuu võrdluses.					väga madal

Tõendatuse astme hinnang							
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuringukavand	Nihke tõenäosus	Tõenduse ebakõla	Tõenduse kaudsus	Tõenduse ebatäpsus	Muud kaalutlused	
	jhuslikustatud kontrolluuring/ kohortuuring/ juhtkontrolluuring/läbilõikeline uuring/muu (täpsusta)	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	kirjeldus või puuduvad	
Abi otsimise kavatsus (<i>help-seeking intention</i>); (järelhindamine 3 ja 6 kuu pärast)							
1, McGillivray 2021	kontrollrühmata, enne ja pärast sekkumist tehtud mõõtmistega (uncontrolled, pretest/post-test design)	väga suur	väike	väike	väike	puuduvad	
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuritavate arv		Mõju			Tõendatuse aste	Tulemusnäitaja
	Sekkumine	Võrdlus(-tegevus)	Suhteline		Absoluutne	olulisus	
			(95% CI)		(95% CI)		
1, McGillivray 2021	Abiotsimise kavatsuses oli statistiliselt oluline muutus $F(2, 377,82) = 13,18, p < 0,001$. Oluline muutus toimus algse hindamise ($M = 38,07, SD = 11,12$) ja 3. kuu järelhindamise võrdluses ($M = 39,95, SD = 10,24$), $p < 0,001, d = 0,17$. Samuti toimus oluline muutus algse hindamise ja 6. kuu järelhindamise võrdluses ($M = 40,56, SD = 11,21$), $p < 0,001, d = 0,22$. Samas ei olnud muutus oluline 3. kuu ja 6. kuu võrdluses.					kõrge/ mõõdukas/ madal/väga madal	
						väga madal	

Tõendatuse astme hinnang							
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuringukavand	Nihke tõenäosus	Tõenduse ebakõla	Tõenduse kaudsus	Tõenduse ebatäpsus	Muud kaalutlused	
	juhuslikustatud kontrolluuring/ kohortuuring/ juhtkontrolluuring/läbilõikeline uuring/muu (täpsusta)	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	kirjeldus või puuduvad	
Abi otsiv käitumine (<i>Help seeking behaviours</i>); (järelhindamine 3 kuu pärast)							
1, Lindow 2020	kontrollrühmata, enne ja pärast sekkumist tehtud mõõtmistega (uncontrolled, pretest/post-test design)	väga suur	väike	väike	suur	puuduvad	
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuritavate arv		Mõju		Tõendatuse aste	Tulemusnäitaja	
	Sekkumine	Võrdlus(-tegevus)	Suhteline			Absoluutne	olulisus
			(95% CI)		(95% CI)	kõrge/ mõõdukas/ madal/väga madal	
1, Lindow 2020	YAM sekkumises osales 436 Montana ja Texase õpilast (keskmine vanus 14,5 aastat). Statistiliselt oluliselt rohkem õpilasi vastas, et nad rääkisid oma sõpradega depressioonist (12,5% kasv; p = 0,021) ning rääkisid õpetajale või muule koolitöötajale depressioonist või enesetapumõtetest (vastavalt 58,0% kasv; p < 0.001; ja 24,7% kasv; p < 0,001) kolmandal kuul pärast sekkumist võrreldes baastasemega (enne YAMi sekkumist).					väga madal	

Tõendatuse astme hinnang							
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuringukavand	Nihke tõenäosus	Tõenduse ebakõla	Tõenduse kaudsus	Tõenduse ebatäpsus	Muud kaalutlused	
	juhuslikustatud kontrolluuring/ kohortuuring/ juhtkontrolluuring/läbilõikeline uuring/muu (täpsusta)	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	kirjeldus või puuduvad	
Teadmised vaimse tervise kohta (<i>Mental health knowledge</i>); (järelhindamine 3 kuu pärast)							
1, Lindow 2020	kontrollrühmata, enne ja pärast sekkumist tehtud mõõtmistega (uncontrolled, pretest/post-test design)	väga suur	väike	väike	suur	puuduvad	
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuritavate arv		Mõju		Absoluutne	Tõendatuse aste	Tulemusnäitaja
	Sekkumine	Võrdlus(-tegevus)	Suhteline			olulisus	
			(95% CI)		(95% CI)	kõrge/mõõdukas/madal/väga madal	
1, Lindow 2020	Vaimse tervise teadmiste analüüsi kaasati 432 Montana ja Texase õpilast. Üldised teadmised vaimse tervise kohta suurenesid vähe (3. kuu võrreldes algse hindamisega): keskmine skoor algsel hindamisel M = 7,99, 3. kuul M = 8,9, keskmine muutus M = 0,92, SD = 1,5, p < 0,001. Vaimse tervise kirjaoskus (teadmised, kust abi otsida ja vaimse tervise eneseteadlikkus) suurenes samuti veidi, kuid statistiliselt oluliselt: keskmine skoor algsel hindamisel M = 31,36, 3. kuul M = 22,04, keskmine muutus M = 0,68, SD = 3,51, p = 0,0008.					väga madal	

Tõendatuse astme hinnang						
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuringukavand	Nihke tõenäosus	Tõenduse ebakõla	Tõenduse kaudsus	Tõenduse ebatäpsus	Muud kaalutlused
	juhuslikustatud kontrolluuring/ kohortuuring/ juhtkontrolluuring/läbilõikeline uuring/muu (täpsusta)	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	kirjeldus või puuduvad
Vaimse tervisega seotud stigma; (järelhindamine 3 kuu pärast)						
1, Lindow 2020	kontrollrühmata, enne ja pärast sekkumist tehtud mõõtmistega (uncontrolled, pretest/post-test design)	väga suur	väike	väike	suur	puuduvad
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuritavate arv		Mõju		Tõendatuse aste	Tulemusnäitaja
	Sekkumine	Võrdlus(-tegevus)	Suhteline (95% CI)			Absoluutne (95% CI)
1, Lindow 2020	Analüüsi kaasati 236 Montana ja 143 Texase õpilast. Kuigi osariikides kasutati erinevaid skaalasid, siis paranesid stigma skoorid mõlemas osariigis: Montana keskmine skoor algsel hindamisel M = 9,09, 3. kuul M = 7,94, keskmine muutus M = -1,16, SD = 4,6, p = 0,001; Texas keskmine skoor algsel hindamisel M = 16,59, 3. kuul M = 15,26, keskmine muutus M = -1,33, SD = 3,74, p = < 0,001.					väga madal

Tõendatuse astme hinnang							
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuringukavand	Nihke tõenäosus	Tõenduse ebakõla	Tõenduse kaudsus	Tõenduse ebatäpsus	Muud kaalutlused	
	juhuslikustatud kontrolluuring/ kohortuuring/ juhtkontrolluuring/läbilõikeline uuring/muu (täpsusta)	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	kirjeldus või puuduvad	
Teostatavus							
1, Lindow 2020	kontrollrühmata uuring, iga uuritav on ise enda kontrolliks (uncontrolled, within-subjects study)	väga suur	väike	väike	väike	puuduvad	
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuritavate arv		Mõju		Tõendatuse aste	Tulemusnäitaja	
	Sekkumine	Võrdlus(-tegevus)	Suhteline (95% CI)			Absoluutne (95% CI)	olulisus
1, Lindow 2020	Teostatavuse uuringusse kaasati 9. klasside õpilased Montana 5st ja Texase 6st koolist. Teostatavust hinnati koolide ja õpilaste osalemise (programmi kutsutud ja seal lõpuni osalenute osakaalud) ja sekkumise täpsuse/kvaliteedi (fidelity) järgi. Enne sekkumise teostamist kohandati sekkumist, et teha Ameerika Ühendriikide noortele rohkem arusaadavamaks (sõnastused ja rollimängu situatsioonid). Koolide värbamine oli mõlemas osariigis teostatav, kusjuures suur osa koole nõustus esialgu osalema (13 kooli 16st ehk 81,3%). Montanas langes 7st kaks kooli välja, sest neil juba oli suitsidiennetuse programm käimas. Texasel langes 9st välja üks kool keeldumise tõttu, üks ei võtnud enam ühendust (lost to follow-up) ja üks kool osales vaid baasuuringus, aga siis langes välja. Kokku osales 11 kooli kogu sekkumises.					väga madal	
	93% (n = 484) uuringus osalemisega nõustunutest osales algsel hindamisel, 84% (N = 436) osales 3. kuu järelhindamisel. Kokku 345 nõusoleku andnud õpilast (66,5%) osalesid mõlemas uuringu osas, kus keskmiselt 76,9% (65,9–80,0%) lõpetasid kõik 11 skaalat. Texasel osales suurem osa õpilastest mõlemas uuringuosas (96,8%), Montanas 78,6%.						

Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuritavate arv		Mõju	Absoluutne	Tõendatuse aste	Tulemusnäitaja
	Sekkumine	Võrdlus(-tegevus)	Suhteline		olulisus	
			(95% CI)	(95% CI)		kõrge/mõõdukas/madal/väga madal
1, Lindow 2020	<p>Sekkumise läbiviimise täpsus (<i>fidelity</i>) oli Montanas kõrge, sekkumise teostamine oli $\geq 90\%$ vastavuses protokolliga. Nõusoleku andnud õpilastest osales 85,6% vähemalt neljal sessioonil.</p> <p>93% nõusoleku andnud õpilastest osales baasuuringus ja 84% mõlemas uuringus, mis viitab madalale väljalangemise määrale.</p> <p>Probleemid/mõttekohad: YAM instruktorid palkas Montana ja Texase ülikool kohalikust kogukonnast kas osalise või täiskormusega töötama. Montanas oli õpilaste värbamise osakaal 37% ning Texas 17% (kõigi õpilaste kohta), kusjuures Montanas kasutati rahalisi stiimuleid, mistõttu oli seal osakaal suurem. Rohkem osales tüdrukuid. Sekkumise miinustena toodi välja, et läbiviijad ei tohi olla koolipersonal. Sekkumise läbiviijaid peab koolitama, sekkumise teostamise täpsust (<i>fidelity</i>) peab hindama, sekkumisega kaasneb kulu ja logistikaprobleemid. Uuringut rahastati mitmest allikast, kuid laiema programmi rakendamise jaoks ei ole veel strateegiad paigas. Linnas on võimalik sekkumist odavalt teostada, sest sekkumise läbiviijad saavad käia mitmes koolis ning vahemaad ei ole niivõrd pikad. Kui kasutada vähem sekkumise läbiviijaid, siis nemad saavad rohkem kogemust ja oskused arenevad kiiremini. Maapiirkonnas on probleemiks logistika. Kui kasutada igas maapiirkonnas kohalikke inimesi, siis on vähem logistika probleeme, kuid läbiviijad ei saa palju kohemusi. Kui kasutada kindlaid läbiviijaid, kes sõidavad erinevates piirkondades, siis see suurendab nende inimeste kogemust, kuid toob kaasa ka reisimise kulusid.</p>				väga madal	

Tõendatuse astme hinnang							
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuringukavand	Nihke tõenäosus	Tõenduse ebakõla	Tõenduse kaudsus	Tõenduse ebatäpsus	Muud kaalutlused	
	juhuslikustatud kontrolluuring/ kohortuuring/ juhtkontrolluuring/läbilõikeline uuring/muu (täpsusta)	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	kirjeldus või puuduvad	
Vastuvõetavus							
1, Lindow 2020	kontrollrühmata uuring, iga uuritav on ise enda kontrolliks (uncontrolled, within-subjects study)	väga suur	väike	väike	väike	puuduvad	
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuritavate arv		Mõju		Tõendatuse aste	Tulemusnäitaja	
	Sekkumine	Võrdlus(-tegevus)	Suhteline			Absoluutne	olulisus
			(95% CI)		(95% CI)	kõrge/ mõõdukas/ madal/väga madal	
1, Lindow 2020	Õpilased raporteerisid, et olid YAM-i programmiga rahul ja nõustusid, et soovitaks seda programmi teistele koolidele. Kokkuvõttes oli lapsevanemate hinnang programmile hea (vastajaid 61). Samuti vastasid õpetajad, direktorid jt koolitöötajad (n = 50), et olid programmiga rahul.					väga madal	

Tõendatuse astme hinnang						
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuringukavand	Nihke tõenäosus	Tõenduse ebakõla	Tõenduse kaudsus	Tõenduse ebatäpsus	Muud kaalutlused
	juhuslikustatud kontrolluuring/ kohortuuring/ juhtkontrolluuring/läbilõikeline uuring/ruumitõendatav	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	kirjeldus või puuduvad
Teostatavus maapiirkonnas (extension agents)						
1, Bailey 2021	kontrollrühmata uuring, iga uuritav on ise enda kontrolliks (uncontrolled, within-subjects study)	väga suur	väike	suur	väike	puuduvad
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuritavate arv		Mõju		Tõendatuse aste	Tulemusnäitaja olulisus
	Sekkumine	Võrdlus(-tegevus)	Suhteline			
			(95% CI)		(95% CI)	kõrge/ mõõdukas/ madal/väga madal
1, Bailey 2021	YAM sekkumine toimus koolis tavatundide ajal, tavaliselt tervise edendamise tundides. Uuringus osales 10 Montana kooli 14st. Uuringus osalemise nõusoleku andnud õpilastest täitis 269 (82,8%) paberil algsel hindamisel ja 217 (66,8%) neist osales kolme kuu pärast järelhindamisel. Uuringu valimi moodustab algsel hindamisel ja järelhindamisel osalenud 217 õpilast (kaasati need, kes täitsid $\geq 50\%$ kõik küsitluse skaalad). Koolide värbamine oli võimalik, suur osa kooli oli nõus osalema. Üldine koolide värbamise osakaal oli 71%.					madal
	Probleemid/mõttekohad: YAMi piirangud on, et sekkumise läbiviijad peavad olema eraldi treenitud ning ei tohi olla kooli töötajad; sekkumine vajab läbiviimise täpsuse hindamist (fidelity monitoring), mis suurendab kulusid ja toob kaasa logistilisi probleeme. Selles uuringus kasutati kohalikke töötajaid, mitõttu saadi kulusid kokku hoida.					

Tõendatuse astme hinnang							
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuringukavand	Nihke tõenäosus	Tõenduse ebakõla	Tõenduse kaudsus	Tõenduse ebatäpsus	Muud kaalutlused	
	juhuslikustatud kontrolluuring/ kohortuuring/ juhtkontrolluuring/läbilõikeline uuring/muu (täpsusta)	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	kirjeldus või puuduvad	
Vastuvõetavus maapiirkonnas (extension agents)							
1, Bailey 2021	kontrollrühmata uuring, iga uuritav on ise enda kontrolliks (uncontrolled, within-subjects study)	väga suur	väike	suur	väike	puuduvad	
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuritavate arv		Mõju		Absoluutne	Tõendatuse aste	Tulemusnäitaja
	Sekumine	Võrdlus(-tegevus)	Suhteline			kõrge/ mõõdukas/ madal/väga madal	olulisus
			(95% CI)		(95% CI)		
1, Bailey 2021	Vastuvõetavuse küsimustiku täitsid 217 uuringus osalenud õpilast. Üldiselt olid õpilased sekkumisega rahul ja soovitsid seda teiste koolide õpilastele. Valdav enamus õpilastest (89,1%) olid nõus, et vaimse tervise ja riskikäitumise programmis võiksid koolis toimuda. Vastanutest 70,3% olid YAMiga rahul ka 61,2% sooviks, et YAMi programm toimuks nende koolis uuesti. Teistele koolidele soovitaks seda 70,7% õpilastest.					madal	

Tõendatuse astme hinnang							
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuringukavand	Nihke tõenäosus	Tõenduse ebakõla	Tõenduse kaudsus	Tõenduse ebatäpsus	Muud kaalutlused	
	juhuslikustatud kontrolluuring/ kohortuuring/ juhtkontrolluuring/läbilõikeline uuring/muu (täpsusta)	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	kirjeldus või puuduvad	
Teostamise täpsus (<i>fidelity</i>) maapiirkonnas (<i>extension agents</i>)							
1, Bailey 2021	kontrollrühmata uuring, iga uuritav on ise enda kontrolliks (uncontrolled, within-subjects study)	väga suur	väike	suur	väike	puuduvad	
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuritavate arv		Mõju		Absoluutne	Tõendatuse aste	Tulemusnäitaja
	Sekkumine	Võrdlus(-tegevus)	Suhteline			kõrge/ mõõdukas/ madal/väga madal	olulisus
			(95% CI)		(95% CI)		
1, Bailey 2021	Extension agents (EA) osalesid 36tunnises koolituses. Koostati samm-sammult juhend, mille abil sai EA sekkumist teostada. YAMi manuaali/protokollid aitasid järgida ka järgmised tegevused: kontaktisik (the Family and Human Development Extension Specialist), kellel sai konkreetseid olukordi arutada; iganädalane vestlus YAMi treeneriga ja vaimse tervise trapeudiga. EA läbi viidud tundides osales 206 (63%) nõusoleku andnud õpilastest, kellest 184 (89.6%) osalesid ≥4 sessioonil 5st.					madal	

Tõendatuse astme hinnang						
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuringukavand	Nihke tõenäosus	Tõenduse ebakõla	Tõenduse kaudsus	Tõenduse ebatäpsus	Muud kaalutlused
	jhuslikustatud kontrolluuring/ kohortuuring/ juhtkontrolluuring/läbilõikeline uuring/muu (täpsusta)	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	väike/suur/väga suur	kirjeldus või puuduvad
Kulutõhusus						
1, Ahern 2018	muu (kulutõhususe uuring)	suur	väike	väike	väike	puuduvad
Uuringute arv ja viide allika(te)le	Uuritavate arv		Mõju		Tõendatuse aste	Tulemusnäitaja
	Sekkumine	Võrdlus(-tegevus)	Suhteline			
			(95% CI)		(95% CI)	kõrge/ mõõdukas/ madal/väga madal
1, Ahern 2018	Kasutati maksumaksja perspektiivi. Kolm enesetappusid ennetavat 12 kuu pikkusega programmi modelleeriti kontrollrühmaga. Täiendkulu tõhususe määrad (ICER) viitavad sellele, et YAMI on kõige väiksem täiendkulu 1% punkti juhtude vähenemise kohta nii tulemusnäitajate kui saadud kvaliteetse eluaasta (QALY) kohta võrreldes kontrolliga.					
	YAMi ICER oli 34,83 eurot ja 45,42 eurot 1% punkti enesetapukatsete juhtude ja tõsiste enesetapumõtete juhtude vähenemise kohta. Ühe saadud QALY hind suitsiidikatsete kohta on of 47,017 eurot ning 48,216 eurot tõsise enesetapumõtte kohta. Enesetapukatsete puhul oli 47,000 euro maksevalmiduse juures YAMi kulutõhususe tõenäosus 39%. Tõsise enesetapumõtte puhul oli 48,000 euro maksevalmiduse puhul YAMi kulutõhususe tõenäosus 43%.					